

Venäläisvihamyy

Näin sen koin

Olen kuusi vuotta seurannut Suomen median kirjoittelua Venäjistä. Kovaäänisimpiä ovat tietenkin iltapäivälehdet. Ne osaavat tehdä sensaatioita ja tuoda itseään esille näkyvästi. Ne tavoittavat lukijan kaikkialta, supermarketin jonossa, kadulla, linja-autossa.

Venäläiset ovat sensaatio ylitse muiden. Naiset ovat herkkupala, jota suomalaiset lehdet ovat jauhaneet uskollisesti vuosia. Venäläisnainen on Suomessa jo vakiokäsite, joka tarkoittaa prostituoitua. Kun kotimaiset petokset, tapot, tappelut on imetty kuiviin, esille vedetään venäläiset naiset. Ja kun sensaatiota tehdään, kohtuus ja totuudenmukaisuus eivät tiedotusvälineitä kiinnosta.

Lehtien kirjoittelussa Venäjistä ja venäläisistä on muutama päivänselvä lähtökohta: Negatiivisuus näkyy sekä juttujen asiasisällöissä että niiden rakenteissa. Esimerkiksi Helsingin Sanomien liitteessä kerrottiin venäläisten aloittavan päivänsä votkaryöpyllä. Tai kun suomalainen televisioryhmä raportoi matkasta Karjalaan, niin haastateltavaksi valitaan kylän juoppo, joka ei pysty kunnolla edes lausumaan sanoja, koska on haastatteluhetkelläkin juovuksissa. Rikosten yhteydessä venäläinen yhteys on todisteluitta selvä: Kun Helsingissa surmataaan raa`asti kaksi poliisia, niin ilman muuta ulkomaalainen tappaja on venäläinen. Iltalehden etusivu julistaa väärennettyjen rahojen menevän Venäjälle, vaikka laajassa, kaksisivuisessa jutussa on vain yksi lause, jossa kerrotaan osan rahoista mahdollisesti kulkeutuvan Venäjälle. Lehdissä venäläiset juopottelevat, varastavat, salakuljettavat huumeita, torakoita, täitä ja tauteja. Venäjällä tapetaan, soditaan, tapellaan ja mellakoidaan. Venäjällä lahjotaan ja ryöstetään.

• • •

Itse asiassa saadakseni selville, mitä lehdet Venäjistä ja venäläisistä kirjoittavat, minun ei tarvitse lukea lehtiä. Voin vain seurata ala-asteella opiskelevan tyttärenti koulukavereita ja kuunnella, miten he tyttärelleni puhuvat:

”Olet haiseva ryssä. Haiset hevosen paskalle”, ilmoittaa koulukaveri tyttärelleni. Ryhdyn tutkimaan lehtien otsikoita. Justiinsa! Venäläiset rähjäisivät juovuksissa...

”Kyllä sitä venäläistä pillua täältä saa”, julistaa kuudesluokkalainen painavalla äänellä tyttäreni kuullen. Aj-a-a... Taas kirjoitetaan venäläisistä naisista. Huorista siis.

”En koskaan mene Venäjälle, siellä on kauheata”, purkaa tunteitaan tytön koulukaveri. Ju-juu... Joku tapettiin Venäjällä.

Venäläisviha myy. Tai olisiko kyseessä pikemminkin venäläispelko? Venäjä on valtava, ennalta arvaamaton maa. Monimiljoonaista kansaa ei ymmärretä. On helpompi leimata venäläiset huoriksi, varkaiksi, juopoiksi ja laiskureiksi. Näin voi tuntea itsensä suurenmoiseksi.

Muutama kuukausi sitten perheemme tuttava, suomalainen sotaveteraani voitti ymmärrettävän venäläiskielteisyytensä ja lähti vuosikymmeniä kestäväen tauon jälkeen Venäjälle. Matkan jälkeen hän kertoi: ”Ihan mukavia ihmisiä ne venäläiset ovat. *Normaaleja* ihmisiä.” Mieleeni muistui oma neuvostoliitonaikainen johtopäätökseni, jonka tein ollessani suomalaisten turistien oppaana. Olin neuvostopropagandan tuote, varovaisen negatiivinen kapitalistisen maailman ihmisten suhteen. Ensitapaamisten jälkeen totesin tyrmistyneenä: ”He ovat ihan mukavia ihmisiä; he ovat ihan *normaaleja* ihmisiä”. Neuvostovallan pystyttämä esirippu hajosi. Kannattaako sen tilalle muodostaa toisvärinen esirippu.

Lilja Lamberg

Venäjän Karjalasta paluumuuttanut toimittaja